

jetemberekkel, jugoszlávokkal, románokkal, lengyelekkel, bolgárokkal, németekkel találkozunk Cseresnyés Sándor könyvében. «Ezernyelvű, egyszívű brigád» — amint indulójuk is mondja. Egy szívvel, napbarnította arcukon kemény elszántsággal mentek a küzdelembe fiatalok és öregek, a szabadságszerető népek nemzetközi szolidaritásának jegyében. Nem regény Cseresnyés Sándor könyve, de legalább olyan érdekes. E mellett pedig hasznos, tanulságos is, mert a forradalmi munkásmozgalom fontos szakaszával ismertet meg bennünket és — amint Gergely Sándor mondja előszavában — «ráirányítja a figyelmet a munkásosztály soraiban meghúzódott áru-lókra, álforradalmárookra, provokátorokra, kémekre, akiktől meg kell szabadulni minden ország munkásságának, ha jó és eredményes munkát akar végezni».

Példamutató hősök alakja elevenedik meg Cseresnyés munkájában, mélyen emberi történetek, a lemondás és áldozatvállalás heroikus megnyilatkozásai. Emberek élete tárul fel előttünk, emberek, akiknek közös a küzdelmük, közös a céluk, hogy az egész világon megvalósuljon az, amit úgy hívunk: szabadság, a dolgozók szabadsága...

LŐKÖS ZOLTÁN

LUKÁCS GYÖRGY: A MARXISTA FILOZÓFIA FELADATAI AZ ÚJ DEMOKRÁCIÁBAN. (Budapest Szföv. Irod. Intézet.)

A tanulmányunk, — amely tulajdonképpen Lukácsnak a milánói marxista kongresszuson mondott beszéde — nem célja a részletekben való elmélyedés. Katalógus ez a könyvecske: «a problémák katalógusa». Összefoglalja és elénk tárja azokat a feladatokat, amelyeket a marxista filozófiának meg kell oldani. Miben van a jelentősége, hogyha nem összefüggő értelkezés a filozófia alapvető kérdéseiről? Abban, hogy a fölvetett problémákon keresztül odairányítja figyelmünket a problémák fölvetőjére: a megváltozott világra, a létrejött új viszonylatokra és az ezek mögött álló nagy társadalmi és gazdasági átcsoportosulásokra.

A második világháború borzalmai gyakran még a legerősebb idegzetű

embert is a valóságtól való menekülésre kényszerítette: ez a látszólag egyszerű fiziológiai folyamat azonban a legkülönbözőbb idealista tendenciájú rendszernek létalapjává vált. Éppen ezért ma, amikor az új világ kialakult, sőt már megszilárdult, a marxizmus filozófiájának materialista oldalát ki kell domborítani. Mert eltévelyedés és valóságon való túllendülés után az ember gondolkodásának vissza kell térnie a valósághoz és annak objektív megragadásához. A megváltozott világ éppen a maga megváltozásával, ezenkívül még számtalan problémát vet föl: új történelmi kategóriák jöttek létre, amelyeknek módszertani megalapozását a marxista filozófusoknak kell elvégezniük. Nem tudnók ugyanis elválasztani a népi demokráciát a formális demokráciától, nem tudnánk tervgazdálkodást folytatni, ha nem ismernénk a terv teleológiai jellegét és e teleológiának objektív alapjait. Nem folytathatnánk harcot azért, hogy az ember végre a történelmi fejlődés aktív tényezőjévé váljék, ha a marxista etikát nem dolgozzák ki, amely az embert végre emberré: saját magát és a történelmet alakító emberré tudatosítja.

A problémák hosszú során Lukács kimutatja a marxisták számára, hogy a világ megváltozása milyen jelentőségű, és a történelem helyes továbbképzése szempontjából milyen fontos problémákat vet föl. A marxizmus filozófiájának művelői részéről hála és elismerés illeti meg Lukács Györgyöt ezért az útmutató tanulmányáért.

VISONTAY ERNŐ

1848—1849. ÉVI IRATOK A NEMZETISÉGI MEGBÉKÉLÉSRŐL. (A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium és a Centenaris Ügyosztály támogatásával kiadja a Magyar-Román és a Magyar-Jugoszláv Társaság.)

Centenaris esztendőnk egyik legértékesebb könyve ez a dokumentumgyűjtemény. Magyar, román, szlovák, szerb, horvát, erdélyi szász politikusok, írók, katonák, papok, publicisták, tudósok írásait vonultatja föl: újságcikkeket, leveleket, diplomáciai aktákat, törvénytervezeteket, országgyűlési beszédeket. Érdekes és gazdag anyag. Olvasása nyomán úgy érezzük, vilá-